

Eteläafrikkalainen Madam & Eve kutittaa kevyesti yhteiskunnan kipupisteitä

Ville Hänninen

"Miksei tuolla rugby-kentällä ole yhtään mustaa pelaajaa?"

"Ettekö tosiaan tiedä? Se johtuu pallosta. Mustat ovat allergisia nahalle."

Näin sarkastiseen sanailuun pohjaa Madam & Eve, Etelä-Afrikan suosituin sarjakuva. Stephen Francisin ja Harry Dugmoren käsikirjoittama sekä Ricon piirtämä Madam & Eve julkaistaan päivittäin yli kymmenessä maan lehdessä. Sarjakuvasta koottu kokoelma-albumi ilmestyi suomeksi toukokuussa.

Vuodesta 1992 lähtien ilmestynyt ja useiden kokoelmien verran Madam & Eve kertoo valkoisen eronneen lähiörouvan ja tämän mustan kotiapulaisen elämästä. Gwen (Madam) on poisilattu lähiörouva, jolla ei tunnu aina olevan kosketusta maanpintaan. Eve puolestaan on nokkela ja topakka nuorempi nainen, joka vedättää emäntäänsä minkä ehtii.

Kokoelman kiintoisimmat pilat kuvaavat juuri Etelä-Afrikan yhteiskunnallista tilannetta ja sen heijastumista melko tavallisten lähiöasukkien arjessa. Arasta aiheesta huolimatta – tai kenties juuri siksi – sarjasta on tullut Etelä-Afrikan suosituin sarjakuva kautta aikojen ja sillä on päivittäin 3–4 miljoonaa lukijaa. Viivin ja Wagnerin tavoin siitä keskustellaan kodeissa, ja sarjasta on koottu useita hyvin myyneitä kokoelma-albumeja.

Samalla päähahmoista on tullut kulttuurisia ikoneja, joiden kautta voi käsitellä kipeitäkin kysymyksiä Etelä-Afrikan lähihistoriasta tai ajankohtaisista poliittisista kysymyksistä.

– Teimme sarjasta tietoisesti lennnytyshenkisen. Silloinkin kun käsittelemme sarjakuvassamme jyrkkiä yhteiskunnallisia ristiriitoja tai tökimme lähihistorian tabuja, se tapahtuu hellävaraisesti, piirtäjä Rico alias Richard Bos kuvailee.

– Tarkoituksemme on saada mahdollisimman moni lukemaan sarjaa. Jos huutaa liian äänekkäästi, osa ihmisistä kaikkoo paikalta. On turha saarnata jo käännetyille.

Vaikka Madam & Eve käsittelee muun muassa roturistiriitoja apartheid-historian leimaamassa maassa, kaikki sen tekijät ovat valkoisia. Suomessa Maailma kylässä -tapahtuman ja suomenkielisen Madam & Eve -albumin julkistamisen aikaan vierailut Rico ei pidä tätä ongelmana.

– Vaikka taustani on keskiluokkainen, minäkin olen kasvanut kodissa, jossa oli palvelusväkeä. Tunnen ne ihmiset, joiden elämästä piirrän.

Madam & Eve on ulkoasultaan hyvin

– Elämme Etelä-Afrikassa taloudellista nousukautta. Onneksi sarjakuvapiirtäjälle on riittänyt aiheita, sillä sosiaalinen eriarvoisuus on taas kasvamaan päin, Madam & Eve -sarjakuvan piirtäjä Rico kertoo vinosti virnistäen.

amerikkalainen sarjakuva. Jos aihepiiriä ei oteta huomioon, se voisi ilmestyä miltei missä tahansa maailman sanomalehdessä.

– Sanomalehtisarjakuva on amerikkalaisen keksintö. On siis selvää, että piirtäjänä vaikutteeni tulevat uudemmasta amerikkalaisesta sarjakuvasta. Erityisesti pidän Garry Trudeaua Doonesburystä ja Bill Wattersonin Lassista ja Leevistä. Kumpikin kykeni kehittämään hankalaa ja hitaasti uusiutuvaa lajityyppiä.

Suosituista sarjakuvasta on tehty myös maan katsotuin sitcom-sarja. Kuten niin usein ennenkin, siirto yhdestä viihteenlajista toiseen ei ole onnistunut ongelmitta.

– Sarjan budjetti on hyvin pieni, ja vaikka kyse on tilannekomediasta, niin se näkyy. Sarja on heikotasoinen. En ole kyennyt juuri katsomaan näkemääni, Rico voivottelee harvinaisen suorasukaisesti.

Madam & Eve on piirrostyyliltään amerikkalainen, mutta sisällöltään se kiinnittyy vahvasti eteläafrikkalaiseen yhteiskuntaan ja sen viime vuosien tapahtumiin.